

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker
v/ leder Siv Hallgren
Pb. 2097 Vika
0125 Oslo

siv.hallgren@gjenopptakelse.no

Oslo, 20. januar 2021
Sak nr.: 10424-501
Dok.nr.: 6DZLNQ6CFDSA-V-1215855729-202
Ansvarlig advokat: Cato Schiøtz

BEGJÆRING OM GJENÅPNING - FREDRIK FASTING TORGENSEN DERES REF: 2020/94

1 INNLEDNING

Jeg kommer tilbake til mitt brev av 22. desember 2020, hvor jeg reiste spørsmål om det ikke er hensiktsmessig å gi en ny samlet redegjørelse for alt som er nytt ved den siste begjæringen om gjenåpning i forhold til tidligere begjæringer.

Jeg viser til ditt brev av 15. desember 2020 og oppfølgende mail av 6. d.m., hvor det opplyses at en slik ytterligere redegjørelse ikke vil forsinke saken.

Det er tidligere – 1. september 2017 – gitt en fremstilling av hva som er nytt. Nærværende innlegg representerer en oppdatering og utvidelse av denne fremstillingen og er basert på den justerte systematikk som er foretatt i forhold til den opprinnelige begjæringen.

Med hva som er «nytt» mener vi hva som er nytt i utvidet forstand, og det inkluderer blant annet:

- ny systematisk overordnet analyse
- nye problemstillinger
- nye anførsler og drøftelser
- nye bevis/nye omstendigheter
- ny og annerledes tolkning av straffeprosessloven § 392 annet ledd og § 391 nr. 3

Innledningsvis er det grunn til å understreke at vi i relasjon til § 392 annet ledd og § 391 nr. 3 må skille mellom to problemstillinger:

Den første er vurderingen av selve *beslutningsgrunnlaget* i de to bestemmelsene «særlige forhold» i § 392 annet ledd på den ene side og «ny omstendighet» eller «nytt bevis» (i tillegg det øvrige bevismaterialet) i § 391 nr. 3 på den annen side.

I denne forbindelse må det foretas en grundig vurdering av dagens bevissituasjon, og vi må vurdere *hvilken sannsynlighet det enkelte bevis* innebærer for Torgersens skyld, eventuelt uskyld.

Etter at bevisverdien av det enkelte bevis er fastslått, kommer trinn to i vurderingen: Samtlige bevis må vurderes *samlet og kumulativt*, og den samlede konklusjon må knyttes opp til kriteriene for gjenåpning i de to bestemmelsene, det vil si «meget tvilsomt om dommen er riktig» i § 392, annet ledd og «egnet til å føre til frifinnelse» i § 391 nr. 3.

Av og til ser man at disse to delene – helt uriktig – slås sammen, og med en konklusjon om at *det enkelte bevis* ikke medfører at dommen fremstår som meget tvilsom, eller at beviset ikke er egnet til å føre til frifinnelse. En slik kombinert vurdering kan imidlertid bare foretas hvis det foreligger ett – og bare ett – bevis. Hvis det er to eller flere bevis, refererer vurderingen seg til betydningen av alle bevis *samlet sett*. Slår man dem sammen, blir det uklart hvilket av kriteriene som anses oppfylt.

2 BETYDNINGEN AV EN RIKTIG ANALYSE AV DEN VIKTIGE OVERORDNEDE STRUKTUR OG PRESISERINGEN AV DE SENTRALE PROBLEMSTILLINGER.

Torgersen-saken har som kjent et usedvanlig omfattende og komplisert faktum. Det er derfor av avgjørende betydning at bevis som hører sammen, vurderes sammen.

I begjæringen og senere innlegg er nedlagt et betydelig arbeid i å prøve å strukturere saken på en rettslig og pedagogisk sett riktig og hensiktsmessig måte. Dette er en forutsetning for en riktig vurdering av begjæringen.

Opplegget er noe justert i forhold til den opprinnelige begjæring. Det er hensiktsmessig å samle bevisvurderingen i fire hovedgrupper:

1. Bevis i tilknytning til *selve drapet*, det vil si i tidsrommet ca. kl. 23.00 – ca. kl. 24.00 natt til 7. desember 1957.
2. Bevis knyttet til tiden *umiddelbart forut for drapet*, det vil si i perioden ca. kl. 22.30 – ca. kl. 23.00.
3. Bevis knyttet til de *etterfølgende begivenheter*, herunder brannstiftelsen, jf. perioden ca. kl. 23.40 – ca. kl. 01.00.
4. Bevis knyttet til Torgersens *subjektive* forklaring.

For hver av disse fire delene må vi vurdere om det er bevis som *samlet sett* taler for at Torgersen er skyldig.

Deretter – etter at alle disse fire hoveddelene er vurdert – kan vi foreta en totalvurdering av alle fire, og drøfte om bevissituasjonen i dag er slik at vilkårene i hhv. § 391 nr. 3 og/eller § 392 annet ledd er oppfylt eller ikke.

Denne måten å systematisere saken på representerer en ny overordnet analyse, men representerer rimeligvis ikke et nytt bevis eller ny omstendighet i relasjon til § 391 nr. 3.

Den nye systematiske inndelingen gjør imidlertid drøftelsene klarere og knytter – som nevnt ovenfor – bevis som hører sammen, sammen. På dette punkt skiller systematikken i den nye begjæringen seg *vesentlig* fra tidligere begjæringer, som fremstår som ustruktureerte både med hensyn til problemstillinger og drøftelser.

Vi skal nedenfor gjennomgå disse fire hoveddelene på overordnet nivå med særlig vekt på å fremstille hva som er annerledes eller nytt i forhold til tidligere.

3 VURDERING AV BEVISENE KNYTTET TIL TIDSPUNKTET FOR DRAPET – HVA ER NYTT?

3.1 Innledning

Tema for denne delen er en gjennomgang av bevisene som er knyttet til perioden kl. 23.00-23.30 (fra Rigmor Johnsen gikk inn i Skippergaten 6b sammen med en mann og frem til tidspunktet da påtalemyndigheten mener Torgersen forlot åstedet) – med andre ord hva som knytter Torgersen til *selve drapet*.

Dette er den viktigste delen bevisførselen refererer seg til. Bevisementer som knytter seg til periodene før drapet og etter drapet og Torgersens forklaring, representerer først og fremst støtteargumenter i drapsvurderingen.

Vår samlede vurdering av bevisene knyttet til drapstidspunktet er ny. Det har derfor heller aldri vært noen drøftelse av hvilke elementer som inngår i dette skjønnet, jf. pkt. 3.2 - 3.5 nedenfor, og det er aldri foretatt en samlet vurdering av denne sentrale delen av bevisførselen, som legger betydelige føringer på den endelige konklusjonen.

Hva som er nytt i forhold til tidligere refererer seg til følgende delspørsmål:

- Tannbittbeviset
- Barnålbeviset
- Blodbeviset
- Torgersens forklaring.

3.2 Tannbittbeviset – hva er nytt?

a. Ny problemstilling

Det første som er nytt er fremhevelsen av at det springende punkt når det gjelder tannbittbevisets bevisverdi er en vurdering av henholdsvis *likheter* mellom Torgersens tenner og bittet i avdødes bryst på den ene siden og eventuelle *ulikheter* på den andre siden. Skal tannbittbeviset ha bevisverdi for Torgersens skyld, må likhetene være langt vesentligere – og viktigere – enn ulikhetene. Selv én ulikhet som ikke kan forklares, vil kunne medføre at tannbittbeviset ikke har bevisverdi. Det vil tvert imot kunne representere et bevis for Torgersens *uskyld*.

Denne helt sentrale problemstillingen har i liten grad tidligere blitt presisert – langt mindre behandlet.

b. De forskjellige typer sakkyndighet

Det andre som er vesentlig og nytt, er understrekningen og vektleggingen av at vi har *tre forskjellige former* for sakkyndige uttalelser i saken.

- Vi har for det første de rettsodontologiske sakkyndige erklæringene. Disse representerer «nye bevis» i relasjon til domstidspunktet i 1958. I innlegg av 25. mars 2019 pkt. II C nr. 2 er det gitt en fullstendig redegjørelse for hvor tannbittbeviset er behandlet i våre innlegg.

Vi har likeledes – og det er også nytt – påpekt hva som er uriktig og/eller mangelfullt når det gjelder tidligere vurderinger av tannbittbeviset, med særlig referanse til kommisjonens avgjørelse av 8. desember 2016.

- Vi har for det annet påpekt betydningen av *andre* sakkyndige enn rettsodontologene, i første rekke de rettsanatomiske sakkyndige, (professorene Holck og Flood) og den fysiologiske sakkyndige, professor Jon Ingulf Medbø. Medbøs uttalelse er ny i forhold til tidligere begjæringer og styrker og bekrefter konklusjonene fra Holck og Flood.

I sluttinnlegget av 27. juni 2019 er det i pkt. II C pkt. 1a inntatt en ny oppsummerende vurdering av sannsynligheten for at Torgersen har avsatt bittet, jf. side 4-5.

c. Den samlede vurdering av tannbittbeviset

Tannbittbeviset er spesielt viktig fordi vi her står ovenfor en rekke «nye bevis», hvor konklusjonen adskiller seg skarpt fra de sakkyndiges vurdering i 1958.

Argumentasjonen og helhetsvurderingen av tannbittbeviset er ny.

3.3 Barnålbeviset – hva er nytt?

Her er det en rekke nye forhold som ikke har vært tatt opp tidligere, og som har betydning for vurderingen av sannsynlighetsgraden for at barnålene som ble funnet i Torgersens klær skriver seg fra åstedet.

Som påpekt i våre tidligere innlegg er det her fire forhold som må vurderes, og som alle er basert på nye analyser og nye bevis.

Dette er oppsummert i vårt innlegg av 5. februar 2019 side 38-44.

Vår første analyse er ny: Her drøfter vi sannsynligheten for at Torgersen kan ha stablet opp et bål bestående av materialer og et juletre over avdøde i stummende mørke, og på en måte som medførte at barnåler fra juletreet smittet over på hans dress.

Dette har ikke vært vurdert tidligere.

For det annet: Et viktig punkt er sannsynligheten for at barnålene kom fra *et annet sted* enn det øvrige biologiske materialet som ble funnet i Torgersens dress sammen med barnålene. Materialet

som ble funnet *sammen med* barnålene kan *ikke* ha kommet fra kjelleren – da var dette etter all sannsynlighet heller ikke tilfelle med barnålene som ble funnet sammen med dette materialet. Dette er nytt og har ikke tidligere vært vurdert.

For det tredje: Vi har analysert sannsynligheten for at barnåler fra juletreet – som Torgersen måtte hatt en helt overfladisk berøring med, jf. ovenfor – kan ha kommet inn i hans dress på de stedene de ble funnet, først og fremst i høyre innerlomme. Det er usannsynlig, og er også nytt i den forstand at det aldri har vært vurdert av kommisjonen.

For det fjerde har vi de nye sakkyndige uttalelsene som drøfter sjeldenheten/forekomsten av barnåler med den størrelse og den beskaffenhet som ble funnet i Torgersens dress. Det er på det rene at disse barnålene ikke var sjeldne og unike slik det ble lagt til grunn i 1958, da man konkluderte med at barnålene i Torgersens dress *måtte* komme fra juletreet i kjelleren.

I tillegg kom klargjøringen av at barnålene i Torgersens dress meget vel kan stamme fra den tidligere eier Eilif Støleggens overnatting under et grantre i Sverige, som det er gitt en nærmere redegjørelse for.

Vi minner for øvrig om at vi i innlegg av 30. oktober 2017 har gjennomgått hva som er uriktig med hensyn til barnålbeviset i kommisjonens avgjørelse av 8. desember 2006.

Konklusjonen på disse punktene er at vi står overfor en helt ny og annen vurdering av barnålbeviset: Det foreligger en rekke nye analyser og bevis som har vesentlig betydning for vurderingen, og som nødvendigvis innebærer at barnålbeviset ikke har bevisverdi for Torgersens skyld.

3.4 «Blodbeviset»

Her er det tilstrekkelig å minne om professor Frank Brosstads uttalelse av 21. november 2002 – side 120 i begjæringen – som er ny i den forstand at den ikke har vært vurdert tidligere.

3.5 Torgersens forklaring

Vi har understreket betydningen av at Torgersen har *alibi* for det tidspunktet påtalemyndigheten mener han befant seg i Skippergaten 6b.

Vi har i en *ny analyse* grundig drøftet tidspunktet for hans tilbakekomst til bolig, jf. nedenfor, og påvist at det er sannsynlig at Torgersen ikke befant seg i Skippergaten 6b på drapstidspunktet.

I denne forbindelse har vi foretatt en ny gjennomgang av motstriden mellom forklaringene til henholdsvis Dagmar Torgersen og Johanne Olsen og konkludert med at Dagmar Torgersens forklaring om tidspunktet for Torgersens tilbakekomst til bopel, er sannsynlig.

For øvrig kommer vi nedenfor i pkt. 6 tilbake til den *generelle* vurdering av bevisverdien av Torgersens forklaring.

3.6 Konklusjon

Spørsmålet om Torgersen var i Skippergaten 6b på drapstidspunktet beror på en samlet vurdering av punkt 3.2 – 3.5 ovenfor.

Vi har for første gang påpekt *hvilke elementer* som inngår i denne vurderingen. Og den kumulative og samlede vurdering har – tidligere nevnt – aldri har vært foretatt.

4 BEVIS KNYTTET TIL PERIODEN FORUT FOR DRAPET, DET VIL SI FORUT FOR KL. 23.00 – HVA ER NYTT?

4.1 Innledning

Dette er en viktig og sentral delproblemstilling som det ikke har vært foretatt en samlet vurdering av tidligere.

Vi har – for første gang – pekt på hvilke *elementer* som inngår i denne vurderingen jf. punktene 4.2 – 4.4 nedenfor.

4.2 Tidsmessig mulig?

Var det tidsmessig mulig for Torgersen å møte Rigmor Johnsen på det klokkeslett hun passerte Esther Olssons kiosk?

Dette er en grunnleggende forutsetning for påtalemyndighetenes resonnement. Problemstillingen har aldri vært drøftet av kommisjonen, og her foreligger det nye bevis i form av tidsanalyser av Nils Erik Lie, som konkluderer med at Torgersen ikke kunne rekke frem i tide. Det vises til den nye analysen om dette spørsmålet som er inntatt i vårt innlegg av 5. februar 2019 i bilag F pkt. 3a på side 45.

Vurderingen er forbundet med noe usikkerhet, men det er *sannsynlighetsovervekt* for at Torgersen ikke kunne ha møtt avdøde på kritiske tidspunktet da hun passerte kiosken.

Den nye analysen er et nytt bevis i saken.

4.3 Esther Olssons forklaring

Det andre delspørsmålet er om det var *Torgersen* Esther Olsson så og hørte.

Dette er også nytt i den forstand at det ikke har vært gjenstand for nærmere drøftelser ved tidligere behandlinger av spørsmålet om gjenåpning.

Det vises til analysen i tidligere innlegg.

Konklusjonen på den nye analysen er at det etter all sannsynlighet må være en *annen person* Esther Olsson beskriver. Hennes observasjon passer hverken med Torgersens utseende eller dialekt.

4.4 Øvrige vitnebeskrivelser

Det tredje spørsmålet knytter seg til observasjonene av den personen som fulgte Rigmor Johnsen på strekningen Dronningens gt. 25 – Skippergaten 6b.

Vi har fortatt en helt ny *helhetsvurdering* av alle vitneforklaringene med – og det er også nytt – vekt på de *tidsnære* forklaringene.

Den nye vurderingen omfatter en analyse av alle de forskjellige sidene ved beskrivelsen av den aktuelle personen jf. beskrivelsen av vedkommendes utseende, klær, sko, m.v.

Den kumulative vurderingen av disse elementene som ender opp i en klargjøring av at det er usannsynlig at den person disse vitnene har observert, er Torgersen, er også ny.

4.5 Torgersens forklaring.

Den kommer vi tilbake til nedenfor under pkt. 6. Det er intet i Torgersens forklaring som refererer seg til denne tidsperioden som gir noen holdepunkt for at han drepte Rigmor Johnsen.

4.6 Den samlede drøftelse

Vi kan, på grunnlag av de nye analyser og nye bevis, konkludere med at en samlet vurdering av bevisene fra denne perioden faktisk sannsynliggjør Torgersens *uskyld*.

5 BEVISVERDIEN SOM ER KNYTTET TIL PERIODEN ETTER DRAPET, DET VIL SI ETTER KL. 23.40 – HVA ER NYTT?

5.1 Problemstilling

Også på dette viktige punktet er anførselene basert på nye bevis og nye analyser.

Det er nytt at vi foretar en *helhetsvurdering* av alle bevis som knytter seg til denne perioden, når vi foretar en samlet vurdering av bevis som hører sammen.

5.2 Torgersens påståtte vei – Skippergaten 6b til bopel i Tore Hunds vei 24.

Vi har foretatt en ny analyse av spørsmålet om det er rimelig å tro at Torgersen etter drapet ville ha reist *helt hjem* til bolig for å hente fyrstikker, for så å oppholde seg hjemme minst en halv time, for deretter å dra tilbake til åstedet.

Dette spørsmålet har ikke vært drøftet tidligere.

I denne forbindelse er det også inntatt en ny analyse av hvorvidt påtalemyndighetens påstand om Torgersens *veivalg* fra Skippergaten 6B til bopel er sannsynlig. Dette har heller ikke vært vurdert tidligere.

5.3 Tidspunktet for Torgersens hjemkomst

Vi har videre en ny analyse som refererer seg til tidspunktet for Torgersens ankomst til bopel. Vi har sannsynliggjort at han kom hjem ca. kl. 23.30 – som hans mor bekreftet allerede i avhør få timer etter drapet.

Vi har også – som et nytt moment – fremhevet motstriden mellom Dagmar Torgersens forklaring og forklaringen til Johanne Olsen, og har foretatt en ny grundig vurdering av dette spørsmålet.

Det vises særlig til den nye analysen av Nils Erik Lie som refererer seg til Johanne Olsens forklaring inntatt i vårt innlegg av 5. februar 2019 bilag F pkt. 3d, s. 73 flg.

I tillegg foreligger det en ny analyse av påtalemyndighetens grunnleggende forutsetning om at Torgersen skal ha hentet fyrstikker på bopel. Vi har påpekt at det er sannsynlig at han *ikke* har hentet fyrstikker, men at fyrstikkene lå i lommen på jakken til broren Lorang og fulgte med da Torgersen tok på seg denne jakken da han forlot bopel ca. kl. 00.30.

Denne viktige spørsmålstillingen – som er forutsetningen for hele brannstiftelsesteorien – har ikke vært problematisert, langt mindre drøftet.

5.4 Retur til åstedet

Vi har analysert Torgersens sannsynlige rute for hans retur til sentrum. Faktum på dette punkt er nytt, og vår konklusjon er at han sannsynligvis har syklet til *Akersgaten*. Drøftelsen er ny. Konklusjonen bekrefter at Torgersen ikke returnerte til åstedet.

5.5 Åstedet – særlig om brannstiftelsen

Spørsmålet om det var Torgersen som anstiftet brannen, er helt sentralt blant de momentene som refererer seg til tiden etter drapet.

Vi har derfor foretatt en svært grundig redegjørelse for hvilken bevisverdi funn av avføring har for Torgersens skyld. Her er det foretatt en helt ny analyse. I denne analysen har vi fremhevet *forskjellene* mellom avføringsprøvene som stammer fra avdøde og de tre avføringsprøvene på henholdsvis Torgersens sko, i Torgersens lomme og på fyrstikkesken, også mellom de tre siste innbyrdes.

I analysen har vi også – som et nytt og viktig moment – påpekt at den ene av de to avføringsrestene som ble funnet på Torgersens sko, inneholdt sand: Da kommer avføringen ikke fra åstedet – Rigmor Johnsens avføring inneholdt klarligvis ikke sandpartikler.

Vi har også som et nytt moment påpekt hva som er galt når det gjelder tidligere vurderinger av avføringsbeviset med særlig referanse til kommisjonens avgjørelse av 8. desember 2006.

Nils Erik Lie har foretatt en ny analyse og påpekt at det ikke er samsvar mellom de brente fyrstikkene som ble funnet på åstedet og de manglende fyrstikker i den beslaglagte fyrstikkesken.

I tillegg henvises det til de nye analyser av Nils Erik Lie inntatt i det ovenfor nevnte innlegget av 5. februar 2019 og som refererer seg til vitneforklaringene fra Ørnulf Bergersen og Robert Halvorsen – se bilagsbind F pkt. 3b og c på henholdsvis side 62 flg. og side 66 flg.

5.6 Konklusjon

Som det fremgår ovenfor, adskiller vår gjennomgang av de etterfølgende omstendigheter etter drapet seg vesentlig fra tidligere begjæringer.

Den samlede vurdering av pkt. 5.1 – 5.5 representerer en helt ny – og viktig – totaldrøftelse av de relevante enkeltbevis, som sannsynliggjør at Torgersen ikke returnerte til åstedet.

6 TORGERSENS FORKLARING SOM BEVISMOMENT – HVA ER NYTT?

6.1 Innledning

Det siste elementet er en vurdering av Torgersens subjektive forklaring.

For første gang har vi foretatt *en samlet* drøftelse av Torgersens forklaring som dekker hele den aktuelle perioden, det vil si fra kl. 23.00 til kl. 01.00. Vi har i denne forbindelse pekt på hvilke elementer som er viktige ved vurderingen av hans forklaring, og hvordan hans forklaring støttes av sakens øvrige bevisligheter.

6.2 Torgersens bevegelsesmønster

I denne analysen har vi vurdert Torgersens forklaring med hensyn til hans bevegelsesmønster, det vil si hvor han har vært på de forskjellige tidspunkter.

Denne analysen er ny, og viser at hans forklaring ikke står i motstrid med sakens objektive faktiske omstendigheter.

6.3 Var Torgersen alene?

Vi har i særlig grad gått grundig inn på spørsmålet om Torgersen var alene eller ikke.

Dette er en sentral problemstilling, hvor tidligere analyser har vært overfladiske og selektive.

Det vises til våre to analyser inntatt i henholdsvis innlegg av 11. januar 2018 (inntatt i dokumentutdraget s. 60-82) og oppsummeringen i bilag 1 til innlegg av 25. mars 2019 side 1-10.

Vi har i særlig grad fremhevet det viktige faktum at det må ha vært *to personer* som forlot bopel i Tore Hunds vei 24 samtidig. Dette helt sentrale momentet har aldri vært vurdert, hverken av domstolene eller av kommisjonen.

6.4 Konklusjon

Konklusjonen på bevisvurderingen av Torgersens forklaring er at vår nye analyse bekrefter resultatet av drøftelsen av de objektive bevis: Torgersens forklaring er ikke et indisium på hans skyld: Analysen tilsier at han tvert imot er uskyldig.

7 VURDERINGEN I HENHOLD TIL STRAFFEPROSESSLOVEN § 392, ANNET LEDD – HVA ER NYTT?

Vi har ovenfor i pkt. 3 – 6 gjennomgått faktum, det vil si det grunnlaget som kommisjonen skal basere sin vurdering på.

Temaet i nærværende pkt. 7 er hva som er nytt med hensyn til vurderingen av vilkårene for gjenåpning etter straffeprosessloven § 392, annet ledd. Dette er den viktigste vurderingen i saken, sammen med den tilsvarende vurdering i henhold til § 391 nr. 3.

Det sentrale spørsmål er hvorvidt 1958-dommen er riktig eller ikke.

Vi har påpekt at hvorvidt en dom er riktig eller ikke, står og faller med hvorvidt påtalemyndighetens strenge bevisbyrde er oppfylt. Er den ikke oppfylt, er dommen uriktig. Straffeprosessloven § 392, annet ledd stiller et tilleggskrav til *graden* av sannsynlighet for at denne bevisbyrden ikke er oppfylt – et krav som i forhold til Torgersen er oppfylt.

Det er av avgjørende betydning at kommisjonen foretar en riktig lovanvendelse. Vi har derfor lagt stor vekt på å presentere – i langt større grad enn tidligere – hvordan denne bestemmelsen skal *tolkes og forstås*, og hvilke feil som er gjort tidligere, både med hensyn til avgrensning av beslutningsgrunnlaget og – ikke minst – mangelen på den kumulative vurdering som bestemmelsen gir anvisning på.

Vi har – også for første gang – pekt på de elementene som inngår i vurderingen av dommens riktighet og som representerer «særlige forhold».

I tillegg har det – og det er meget alvorlig – aldri vært foretatt en samlet kumulativ vurdering av disse momentene i relasjon til § 392, annet ledd. Det er uforståelig at man ikke tidligere har foretatt denne samlede vurderingen og – i det vesentlige – nøyd seg med å vurdere hvert enkelt bevis opp mot vilkårene i bestemmelsen.

Vi har med styrke understreket at det riktige er å vurdere *bevisverdien* av hvert enkelt bevis for *deretter* å foreta en avsluttende totalvurdering. Dette *må* nå for første gang gjøres.

8 VURDERINGEN I HENHOLD TIL STRAFFEPROSESSLOVEN § 391 NR. 3 – HVA ER NYTT?

Også vurderingen i henhold til dette alternativet for gjenåpning må baseres på det faktum som er gjennomgått ovenfor i pkt. 3-6.

Også her må man ta utgangspunkt i spørsmålet om sannsynligheten for at dommen er riktig, jf. kriteriet «egnet til å føre til frifinnelse».

Og også her er det et spørsmål om man ved vurderingen av dommens riktighet kan konstatere at påtalemyndighetens strenge bevisbyrde er oppfylt.

Vi har lagt vesentlig vekt på en ny analyse av *tolkningen* av bestemmelsen. Dette er inngående behandlet særlig av Nils Erik Lie, men også av Alf-Petter Høgberg. Deres artikler i Lov og Rett er inntatt i henholdsvis Lov og Rett nr. 5/2020 og nr. 7/2013.

Lie påpeker at man ved tidligere avgjørelser ofte har blandet sammen spørsmålet om nyhetsverdi med spørsmålet om egnethet. Disse to vilkårene er ofte behandlet sammen – istedenfor i to separate vurderinger slik straffeprosessloven gir anvisning på.

Videre godtgjør Lie at man ved flere anledninger har tolket begrepet «nytt bevis» for snevert.

Av særlig viktighet er det Lie skriver om betydningen av nye analyser i forhold til § 391 nr. 3, jf. vårt innlegg av 4. november 2019, bilag 1 pkt. 6 (side 5-9).

Lie har særlig understreket betydningen av at begrepet «nytt bevis» ikke tolkes for snevert, slik man kan finne eksempler på tidligere.

Vi har i vår faktiske gjennomgang i pkt. 3 - 6 ovenfor presisert på hvilke punkter det foreligger nye omstendigheter og nye bevis.

Vi har – også for første gang – pekt på at beslutningsgrunnlaget etter § 391 nr. 3 er todelt: Det nye og sentrale er at vi har minnet om det selvfølgelig i at man også må ta hensyn til det «øvrige bevismaterialet».

Dette har man ikke gjort tidligere, og det representerer en klar feil.

Betydningen av det øvrige bevismaterialet er spesielt viktig fordi når de tekniske bevis (tannbittbeviset, barnålbeviset og avføringsbeviset) svikter i forhold til 1958-situasjonen, blir betydningen av dette desto viktigere.

Det var forståelig at lagmannsretten i 1958 ikke la vekt på det øvrige bevismaterialet. Momentene i Torgersens favør ble på en urimelig måte overkjørt av bastante og skråsikre sakkyndige. Men i dag er situasjonen en helt annen – vurderingen av det øvrige bevismaterialet som del av det samlede bevisbildet er helt sentralt.

Det avgjørende og siste sentrale moment ved § 391 nr. 3 er den kumulative vurderingen som skal foretas.

For første gang har vi påvist hvilke skjønnsmessige momenter som inngår i denne vurderingen: Drøftelsen og konklusjonen blir en annen og ny i forhold til tidligere.

9 AVSLUTNING

Det fremgår av nyhetsoppdrag de siste dagene at det er betydelige restanser med hensyn til kommisjonens arbeid på grunn av mange, store og kompliserte saker.

Det er vårt håp at gamle – og svært alvorlige – saker blir prioritert.

Så vidt vi forstår vil det foreligge en avgjørelse i Torgersensaken før sommerferien. Tidspunktet for avgjørelsen er imidlertid underordnet. Det er langt viktigere at kommisjonens medlemmer er nøye og går detaljert til verks. Det er vårt ønske at dette prioriteres fremfor hensynet til rask fremdrift.

Jeg forutsetter for øvrig at kommisjonens medlemmer får en kopi av samtlige innlegg fra henholdsvis statsadvokaten og undertegnede sammen med innstillingen fra sekretariatet.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Glittertind AS

Cato Schiøtz
advokat

Kopi er sendt elektronisk til Oslo statsadvokatembeter på post.oslo@statsadvokatene.no.